

YOKSUL DERVİŞ VE YUNUSCA'SI

Prof. Dr. Saim SAKAĞLI

Anadolumuzda yetişen âşklarımızın bir bölümü kendilerini bizlere kolayca tanıtırken ve hatta kabul ettirirken bazıları bu işte yeterince gayretli olamamaktadır. 30 yıldan beri aralarında bulunduğu âşklardan bazıları mutlaka ön plana çıkabilmek için "atraksiyon" diyebileceğimiz bazı hareketleri denemiş, hatta bazıları da başarılı olmuştur. Ancak onları değerlendirenler "kimin ne olduğunu" çok iyi bilmektedir. Bir Âşık Halil Karabulut, bir Âşık Kul Gazi Kurt, bir Halil İbrahim Güleç (Beyanî) ve daha başkaları ise kendilerini bu yollarla değil şiirleriyle kabul ettirenler arasında yer almaktadırlar. Bu yazımızda kendisini ve son kitabını tanıtacağımız Şemseddin Kubat / Yoksul Derviş de bunlardan biridir.

Önce onun bana gönderdiği bu son kitabıyla, bu yazımızda tanıtacağımız YUNUSCA'sıyla ilgili olarak gönderdiği mansum mektubunu sunmak istiyorum.

Bunca yıldır göremedim
Sayın Saim Sakağlı
Hali hatır soramadım
Sayın Saim Sakağlı

Sayın profesör dekan
Görüşmek olmadı imkân
İnsallah bir zaman mekâr.
Gelir Sayın Sakağlı

Yoksul Derviş sözüm tamam
Olsun tüm dostlara selâm
Gönderdiğim kitaptan yok kelâm
Saygıdeğer Sakağlı

Evet, Yoksul Derviş böyle söylüyor-

du. Galiba, bir yâttünde sazıyla, kaskeyle yer aldığı kartının arkasını aceleyle doldürmüştü ki şiirde bazı hece fazlalıkları filân görülmüyordu.

Kimdir Yoksul Derviş? Kitabının arkasındaki bilgiler onu bize kısaca tanıtmaktadır. Aşağıdaki bilgiler oradan alınmıştır:

"Seydi ve Hatice'de doğma 1943 doğumlu Emirdağ ilçesi, Karacalar köyünden ŞEMSEDDİN KUBAT evli, beş çocuk babası, eski ve yeni Türkçe okur yazar, 12 yaşından beri şiir yazıp söylemeye başlamıştır."

"Şiirlerinden oluşan beş altı adet yayımlanmış kitabı vardır. Çeşitli kitaplarda ve sayısız dergilerde şiirleri yayımlanmıştır. Ayrıca altı yedi adet antolojide şiirleri yayımlanmıştır."

"1980 yılından bu yana Konya Âşklar Bayramı'na katılmıştır. Lepdeğmez, doğmaca şiiri, atışma, güzelleme, edebiyat ve şiir dallarında birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödülleri vardır."

"Konya, İsmir, Eskişehir, Adana, Ankara, Antalya, Isparta, Afyon, İznik âşklar şölenlerinde bulunmuştur."

"1989 Yunus Emre Kültür Sanat Haftası, uluslararası şiir yarışmasında mansiyon almıştır. Birçok seminer, sempozyum, panel ve çeşitli festivallere (âşk olarak) katılmıştır."

Satırlar arasında yer alan bir cümle dilkatimizi çekmektedir: Beş altı adet yayımlanmış kitabı var! Nedir bunlar? Herkes daha basılmamış kitaplarını sıralarken Yoksul Derviş'in basılı olanları anmaması galiba fazla mütevazî olmasından kaynaklanmaktadır. Biz ancak bir kitabının adını Yunusca'nın

sayfaları arasında bulabildik: Gönül-
den Sesler (1986).

Mütevazı bir kişiliğe sahip olan Yok-
sul Derviş herkesin sevdiği bir
sanatkardır. Memleket meselelerini sık
sık ele alıp işlemede onun bu sevgiye
verdiği güzel cevabın işlerini bulabiliriz.

Şairler ve âşıklar genellikle kitapla-
rındaki bir şiiri eserlerine ad olarak ve-
rirler. Cahit Sıktı Tarancı'nın "Düştün
Güzel" ve "Otuz Beş Yaş", Mehmet Çi-
narlı'nın "Zaman Perdesi", Ahmet Tufan
Şentürk'ün "Şölen" adlı şiirlerini örnek
olarak verebiliriz. Yaşayan
âşıklarımızdan da iki örnek vermek is-
teriz: Âşık Zulfikar Divânî, "Sen Seni
Tam", Âşık Feymânî, "Ahu Gözlüm".

Ancak, Emirdağ Kaymakamlığı Köy-
lere Hizmet Gösterme Birliği yayınları
arasında 4. sırada yer alan YUNUS-
CA'da bu adı taşıyan bir şiir yok. Buna
karşılık kitabın içinde Yunus Emre'yle
ilgili pek çok şiir yer almaktadır: Âşık
Yunus Emre (s. 49), Yıl İçinde (50), Yu-
nus Emre (52), Yetmez (54), Âşık Yunus
emre (55), Derdi Yunus (56), Yunus Em-
re Gibi (57), Özümtüzdür Âşık Yunus
Emre (58), Oldu (59), Yunus Emre'ye
(60), Yunus'un (61), Yunus'un (62), Âşık
Yunus (68), Çağırıyor (65), Hoş Geldiniz
(66), Yunus Emre (67-68), Coşuyor Yu-
nus (69), Yunus Gibi (70), İşte Âşık Yu-
nus Gibi (71-72), Gören Yunus (73), Hoş
Geldiniz (74), Zikredenler (75), Kardeş
Oldu (77), Merhaba (78), Yunus Var
(79), Bizim Yunus (80), Yunus Dilince
(81)... Adeta Yunus şiirleri ayrı bir kitap
büstüracak kadar zengin... Aynı adı ta-
şıyan şiirler ise birbirlerinden farklı
olan şiirlerdir.

Ö, bazı şiirlerinde de Yunus'a dokun-
durarak tasarılar kurmuş, adlar vermiş-
tir: Sevilim Sevilim (29), Sevgi Dolu
(64), Dosta Gidek (75), vb. Oldukça ba-
şarılı bir çizgi tutturulan bu sonuncu şi-
ri buraya alıyoruz.

DOSTA GİDEK

Âşık kardeş senin ile
Atışarak dosta gidek

Bülbulleyn gonca güle
Ötüşerek dosta gidek

Er isen gel bir meydana
Sevgin var ise merdana
Yunuslayın bir ummana
Kataşarak dosta gidek

Arzumanım ol Gani'de
Süre geldim ekrânı da
Senin ile her konuda
Tartışarak dosta gidek

Sevgidendir bütün çäre
Âşk ile sarılır yäre
Menzil menzil nazh yäre
Yetişerek dosta gidek

Yoksul Derviş budur kelâm
Dinleyene yüz bin selâm
Nefis ancak başa belân
Sataşarak dosta gidek

Yoksul Derviş'in şiirlerinin konuları
da oldukça çeşitlidir. Özellikle eğitici ko-
nularında daha hassas olduğu görülmek-
tedir. Yirmi Üç Nisan Çocuk Bayramı,
Zafer Bayramı, Cumhuriyet gibi millî
bayramlarımızın yanında dinî bayram-
larla ilgili şiirleri dikkati çekmektedir.
Nasreddin Hoca, Karacaoğlan ve Ata-
türk gibi Türk büyükleri; okul, öğret-
men, kooperatif ve demokrasi gibi kav-
ramlar onun şiirlerinin konuları arasın-
da yer almaktadır. Anne, turist, orman
ve ağaç onun konularından bazılarıdır.
Memleketi olan Emirdağ ve Afyon da
ihmal edilmemiştir.

Destanları, galiba onun en başarılı
şiirleridir. Kuzu Destanı (14), Yayla
Destanı (25-26), Gülcük Yaylası ve Des-
tanı (34), Köyümün Destanı (27-38),
Emirdağ Destanı (86), vb. Ancak burada
'destan' kelimesi yer almasa bile bazı şi-
irleri destan tarzında yazılmıştır. kim-
sesiz Çocuk (123-124), İstiklâl Savaşı
(151-152), gibi.

Yoksul Derviş, tasavvuf konusunda
yazdığı destan uzunluğundaki şiiri ile
Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araş-
tırma Dairesi tarafından açılan yarış-

maya katılmıştır. Bu şiiri, anılan Dairece yayımlanan kitapta yer almıştır.

Şiirlerinde daha çok "Yoksul Derviş", ondan biraz daha az olmak üzere "Yoksul Divanı" mahlaslarını kullanmıştır. Bir şiirinde ise "Yoksul" şeklini görüyoruz (141). Bazı şiirlerinde ise mahlas kullanmamıştır (99, 103, 104, 106, 111, 112, vb.).

Yoksul Derviş'in şiirlerinin bir kitap bütünlüğü içinde bize ulaştırılmasında emeği geçenleri, başta Kaymakam İbrahim Avcı'yı tebrik ediyoruz. İnanıyoruz ki gelecekte Yoksul'un ve diğer şâıkların şiirleri aynı güzel basılma şansını yakalayacaktır.

Yazımızı, onun güzel bir şiiriyle, kooperatif konulu şiiriyle bitiriyoruz.

KOOPERATİF

Kalkınmalı güzel yurdum,
Koperatif benim derdim
İnsanlığa eder yardım
Ne güzeldir koperatif

Söylüyorum size baylar
Boşa geçmesin bu çağlar
Köyümüzde gelir sağlar
Ne güzeldir koperatif

Bu söçerim suç olmasın
Emeğimiz heç olmasın
Ey insanlar güç gelmesin
Ne güzeldir koperatif

Ne çıkacak deme bundan
Faydalıdır her bir yönden
Dinle Yoksul Divân'dan
Ne güzeldir koperatif

BİZE GELEN KİTAPLAR

Hayrettin İvgin Mehmet Yardımcı "Zikeli Âşik Ceyhuni Hayatı, Sanatı Şiirleri ve Diğer Ceyhunîler", Ürün Yayınları, Ankara 1996 • İhsan KURT, "Çamhın Başında Tüten Tütün", Yozgat Belediyesi Yayınları, Yozgat 1997 • Yrd. Doç. Dr. Nerin KOSE, "Araştırmalar 1", Ankara 1996 • Tahir KAHHAR, "Kun Kızı", Taşkent 1987 • Tahir KAHHAR, "Hüs Türkistan Üçün", Taşkent 1994 • Hamit Ahimcan, "Alpamiş", Taşkent 1993 • Mamatkul GURAYEV, "Özbek Halk Semaviy Efsaneleri", Taşkent 1995 • Abdülkadir Hayitmatov, "Tosartılar Devri Özbek Edebiyatı", Taşkent 1996 • Tare NURAYEV, "Özbek Nannamasi", Taşkent 1993 • Timurpulat HILLAEV, "Özbek Ahalari", Taşkent 1994 • Nustafa USLU, "Yozgat Güler Yaslı Şehir", Yozgat 1997 • Tare Mirzayev Zubeyde HÜSEYNOVA, "Gorogh Destanlari-Gorogh'nin Tughi", Taşkent 1995. Prof. Dr. Saîm SAKAOĞLU Yrd. Doç. Dr. Ali Duymaz, "Hürat ile Mahanîhri Hikâyesi", Ankara 1998 • Boğaziçi Üniversitesi-Türk Dünyası Kulübü, "Destanlar Burcunda Bir Alperen Dede Korkut", İstanbul 1997 • Yrd. Doç. Dr. Yakup DELİOMEROĞLU, "Tatarlar ve Tataristan", Ankara 1997 • İbrahim Sıtkı HATIPOĞLU, "Mulki İdare Anarşisi ve Parliamentoda Geçen Bir Ömür", Ankara 1997 • Hasan KARAKIRIK-Kemal CEBECİK, "Yenice 96", Ankara 1996 • Süleyman SÖKMEN, "Sürmedim", Yozgat Bürokratları ve İşadamları Derneği Yayını, Ankara • Dr. Mustafa DUMAN, "Trabzon Halk Şiirleri", Anadolu Sanat Yayınları, İstanbul 1995.